ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 15. júla 2004 *

Vo veci C-365/02,

ktorej predmetom je návrh Korkein hallinto-oikeus (Fínsko) podaný Súdnemu dvoru podľa článku 234 ES, ktorým sa domáha v rámci konania začatého

Marie Lindfors

rozhodnutia o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu článku 1 smernice Rady 83/183/EHS z 28. marca 1983 o oslobodení od daní, ktoré sa vzťahuje na trvalý dovoz osobného majetku jednotlivcov z členského štátu (Ú. v. ES L 105, s. 64),

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia A. Rosas, S. von Bahr, R. Silva de Lapuerta a K. Lenaerts (spravodajca),

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,

tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

* Jazyk konania: fínčina.

so zreteľom na písomné pripomienky, ktoré predložili:

— pani Lindfors, v zastúpení: P. Snell, oikeustieteen kandidaatti,

— fínska vláda, v zastúpení: T. Pynnä, splnomocnená zástupkyňa,

— dánska vláda, v zastúpení: Bering Liisberg, splnomocnený zástupca,

— grécka vláda, v zastúpení: Panagiotounakos, D. Kalogiros a P. Mynopoulos, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: R. Lyal a I. Koskinen, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na správu pre pojednávanie,

po vypočutí ústnych pripomienok pani Lindfors, v zastúpení: P. Snell, dánskej vlády, v zastúpení: J. Molde, splnomocnený zástupca, gréckej vlády, v zastúpení: Apessos, splnomocnený zástupca, fínskej vlády, v zastúpení: T. Pynnä, a Komisie, v zastúpení: R. Lyala a I. Koskinen, na pojednávaní 15. januára 2004,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 3. marca 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Uznesením z 10. októbra 2002 doručeným Súdnemu dvoru 14. októbra 2002 Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší fínsky administratívny súd) položil v súlade s článkom 234 ES prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu článku 1 smernice Rady 83/183/EHS o oslobodení od daní, ktoré sa vzťahuje na trvalý dovoz osobného majetku jednotlivcov z členského štátu (Ú. v. ES L 105, s. 64).

2 Táto otázka vyplynula zo sporu medzi pani Lindfors a fínskymi úradmi týkajúceho sa dane z motorových vozidiel stanovenej fínskym právnym poriadkom, ktorú mala zaplatiť v dôsledku zmeny bydliska tak, že nové bydlisko mala vo Fínsku.

Právny rámec

Dôležité ustanovenia smernice 83/183

3 Článok 1 smernice 83/183 ustanovuje:

„1. Každý členský štát za podmienok a v prípadoch stanovených nižšie oslobodí osobný majetok dovezený natrvalo jednotlivcami z iného členského štátu od daní z obratu, spotrebných daní a iných nepriamych daní, ktoré sa na tento dovoz zvyčajne vzťahujú.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na osobitné alebo periodické poplatky a dane uložené na používanie tohto majetku v určitej krajine, ako sú napríklad poplatky za registráciu motorových vozidiel, cestné dane a poplatky za televíziu." [*neoficiálny preklad*]

Fínska právna úprava

4 Dôležité vnútroštátne právne ustanovenia sú zakotvené v autoverolaki (1482/1994) (zákon o dani z motorových vozidiel) z 29. decembra 1994, v znení účinnom v roku 1999 (ďalej len „zákon o dani z motorových vozidiel").

5 § 1 ods. 1 zákona o dani z motorových vozidiel ustanovuje, že daň z motorového vozidla (ďalej tiež označovaná ako „autovero") je „splatná štátu... pred tým než sú turistické vozidlá zaregistrované vo Fínsku alebo pred tým než sú uvedené do prevádzky vo Fínsku".

6 Podľa § 2 tohto istého zákona „pod pojmom uvedenie do prevádzky vo Fínsku sa rozumie zaradenie motorového vozidla do premávky na fínskom území, aj keď nebolo zaregistrované v krajine". Toto ustanovenie tiež uvádza: „Nepovažuje sa však za zdaniteľnú činnosť používanie motorového vozidla zaregistrovaného v inom štáte ako je Fínsko, ktoré je dovezené dočasne do krajiny jednotlivcom, ktorý má trvalé bydlisko v inom členskom štáte ako je Fínsko a to pre svoje vlastné potreby a ak je súčasne motorové vozidlo výlučne určené pre jeho vlastné používanie počas obdobia maximálne šesť mesiacov..."

7 Podľa § 4 ods.1 žákona o dani z motorových vozidiel „platiteľom dane z motorových vozidiel je dovozca alebo výrobca, ak je motorové vozidlo vyrobené vo Fínsku". Rovnako § 5 spresňuje, že „platiteľ dane z motorových vozidiel je tiež povinný zaplatiť daň z pridanej hodnoty, ktorej základom je daň z motorových vozidiel".

8 V čase skutkového stavu samotného sporu § 6 ods. 1 zákona o dani z motorových vozidiel stanovoval:

„Splatná daň sa rovná zdaniteľnej hodnote motorového vozidla zníženej o sumu 4 600 FIM. Avšak daň predstavuje vždy aspoň 50 % zdaniteľnej hodnoty motorového vozidla."

9 Podľa § 7 ods. 1 tohto istého zákona dovezené ojazdené motorové vozidlo je rovnako zdaniteľné ako porovnateľné nové vozidlo, ale táto daň je znížená podľa úmerného sadzobníka, ktorý zohľadňuje dĺžku obdobia (vypočítanú podľa počtu mesiacov), počas ktorej motorové vozidlo bolo používané.

10 V súlade s § 25 ods. 1 zákona o dani z motorových vozidiel, „zníženie základu dane nepresahujúce 80 000 FIM sa povolí v prípade zdaniteľného motorového vozidla patriaceho domácnosti, ktoré je dovezené v súvislosti so zmenou bydliska tak, že nové bydlisko je vo Fínsku", ak sú splnené podmienky stanovené v tomto ustanovení.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

11 Pani Lindfors po tom, ako žila v ďalších členských štátoch, sa natrvalo presťahovala do Fínska a v rámci tejto zmeny bydliska si doviezla 4. augusta 1999 turistické motorové vozidlo, ktoré bolo súčasťou jej osobného majetku a ktoré uviedla do premávky v Holandsku v roku 1995 potom, ako ho kúpila v Nemecku.

12 V rozhodnutí o určení daňovej povinnosti zo 4. augusta 1999 Hangon tullikamari (colný úrad Hanko) (Fínsko) povolil zníženie základu dane o 80 000 FIM pre pani Lindfors a určil autovero, ktoré bola povinná zaplatiť, vo výške 16 556 FIM, spolu s daňou z pridanej hodnoty vo výške 3 642 FIM, spolu 20 198 FIM (približne 3 400 EUR).

13 Pani Lindfors napadla toto rozhodnutie žalobou na Helsingin hallinto-oikeus (Správny súd v Helsinkách). Podľa jej názoru autovero predstavuje spotrebnú daň, ktorej vyrubenie je zakázané na základe článku 1 ods. 1 smernice 83/183.

14 Táto žaloba bola zamietnutá. Keďže daň súvisí s registráciou alebo s uvedením vozidla do prevádzky vo Fínsku, Helsingin hallinto-oikeus rozhodol tak, že autovero sa považuje za osobitný typ dane týkajúci sa používania majetku vo vnútri krajiny v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 83/183, a teda táto daň je vylúčená z vecnej pôsobnosti uvedenej smernice.

15 Pani Lindfors požiadala Korkein hallinto-oikeus o povolenie podať odvolanie proti rozhodnutiu Helsingin hallinto-oikeus.

16 Korkein hallinto-oikeus rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Je potrebné vykladať článok 1 smernice č. 83/183... v tom zmysle, že daň z motorových vozidiel (autovero) v zmysle zákona o dani z motorových vozidiel (autoverolaki) vyrubená tak, že predmetom dane je motorové vozidlo dovezené z iného členského štátu do Fínska v rámci zmeny bydliska, je spotrebnou daňou v zmysle článku 1 ods. 1 smernice alebo je osobitným poplatkom alebo osobitnou daňou, ktoré sa týkajú používania tohto majetku vo vnútri krajiny v zmysle článku 1 ods. 2?“

O prejudiciálnej otázke

Úvodné pripomienky

17 Vo svojom rozsudku z 19. septembra 2002, Tulliasiamies a Siilin (C-101/00, Zb. s. I-7487, body 61 a 80), Súdny dvor už rozhodol tak, že autovero je vnútorným diskriminančným zdanením, ktoré je zakázané článkom 90 ES, pokiaľ suma autovero, ktorej predmetom je dovážané ojazdené vozidlo, presahuje sumu zostatkovej dane započítanej do hodnoty podobného ojazdeného vozidla už zaregistrovaného na fínskom území.

18 Prejudiciálna otázka sa výlučne týka zákonnosti vyrubovania dane, akou je autovero — nezávisle od spôsobu jej výpočtu alebo od jej sumy — v súvislosti so zmenou bydliska z jedného členského štátu do druhého.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

19 Pani Lindfors uvádza, že autovero je spotrebná daň, ktorá sa vyrubuje z dôvodu dovozu motorového vozidla na fínske územie. Tento dovoz by mal byť oslobodený od dane v súlade s článkom 1 ods. 1 smernice č. 83/183.

20 Skutočnosť, že autovero je spotrebnou daňou v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 83/183, vyplýva podľa pani Lindfors nielen z charakteristických vlastností autovero, ale tiež nepriamo z vecnej pôsobnosti smernice Rady 83/182/EHS z 28. marca 1983 o oslobodení od daní, ktoré sa vzťahuje na trvalý dovoz osobného majetku jednotlivcov z členského štátu (Ú. v. ES L 105, s. 59), ako aj z návrhu smernice Rady 98/C 108/12 upravujúcej daňový režim turistických motorových vozidiel dovezených natrvalo do iného členského štátu v rámci zmeny bydliska alebo používaných dočasne v inom členskom štáte, ako je ten, v ktorom je vozidlo zaregistrované (Ú. v. ES C 108, 1998, s. 75 a Ú. v. ES C 145, 1999, s. 6).

21 Dánska, fínska a grécka vláda zastávajú názor, že autovero nemôže byť považované za daň bežne vyrubovanú v súvislosti s konečným dovozom osobného majetku jednotlivca z iného členského štátu v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 83/183. Totižto rozhodujúcou okolnosťou pre vznik daňovej povinnosti je použitie motorového vozidla na verejných cestách vo Fínsku, aj keď zvyčajne táto daň je zaplatená pri zaregistrovaní vozidla. V každom prípade ako osobitná daň týkajúca sa použitia alebo zaregistrovania, autovero je výslovne vylúčené z vecnej pôsobnosti uvedenej smernice na základe jej článku 1 ods. 2.

22 Komisia zdôrazňuje, že článok 1 ods. 2 smernice 83/183 vylučuje zo svojej vecnej pôsobnosti „poplatky za registráciu motorových vozidiel". V protiklade s daňami, ktoré majú za cieľ prispieť k financovaniu verejnej správy, „poplatky" sú protihodnotou za služby poskytnuté verejnými orgánmi a organizáciami. Podľa Komisie autovero nie je poplatok zaplatený pri zaregistrovaní, ale je spotrebnou daňou, ktorej vyrubenie je zakázané odsekom 1 uvedeného článku v rámci zmeny bydliska. Tento zákaz sa týka daní, pri ktorých zdaniteľné plnenie súvisí s dovozom majetku v rámci zmeny bydliska.

23 Komisia je toho názoru, že zaregistrovanie motorového vozidla a jeho uvedenie do prevádzky v krajine pôvodu už boli zdanené. Sloboda pohybu by bola spochybnená, ak by členský štát, do ktorého sa motorové vozidlo dováža, mohol znova uložiť daňovú povinnosť na tomto základe. Totiž ustanovenia smernice 83/183 v súvislosti so základným právom na slobodu pohybu zakotveným v článku 18 ES je potrebné vykladať v prospech občanov Únie.

Odpoveď Súdneho dvora

24 Najskôr je potrebné skúmať, či, ako zhodne tvrdia pani Lindfors a Komisia, autovero patrí do vecnej pôsobnosti článku 1 ods. 1 smernice 83/183. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že označenie poplatku vo vnútroštátnom práve nie je — ako také — rozhodujúce pre posúdenie toho, či na dotknutú daň sa vzťahuje toto ustanovenie.

25 Zo znenia § 1 a 2 zákona o dani z motorových vozidiel vyplýva, že autovero je splatné pred zaregistrovaním alebo uvedením do prevádzky turistického vozidla vo Fínsku. Zo spisového materiálu a najmä z § 2 tohto zákona, ako aj z pripomienok fínskej vlády a pani Lindfors vyplýva, že okrem prípadu dočasného dovozu používanie motorového vozidla na fínskych cestných komunikáciách spôsobuje vznik uvedenej daňovej povinnosti. Takto táto vláda vysvetľuje, že určujúcou okolnosťou na vyrubenie autovero je skutočnosť, že motorové vozidlo je používané na jazdenie, aj keď zvyčajne daň je platená v súvislosti s jeho zaregistrovaním. Rovnako pani Lindfors tvrdí, že zákon o dani z motorových vozidiel spočíva na zásade, že každé použitie motorového vozidla, aj keď minimálne, spôsobuje vznik daňovej povinnosti.

26 Za týchto podmienok daň ako autovero sa nemôže považovať za zdanenie súvisiace s dovozom, ktorý patrí do vecnej pôsobnosti oslobodenia uvedeného v článku 1 ods. 1 smernice 83/183. V skutočnosti táto daňová povinnosť vzniká na základe používania motorového vozidla na fínskom území, čo nie je nevyhnutne spojené s dovozom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. apríla 2004, Weigel, C-387/01, Zb. s. I-4981, bod 47).

27 Z toho vyplýva, že daň, ktorá má charakteristické znaky autovero, nepatrí do vecnej pôsobnosti oslobodenia od dane stanoveného článkom 1 ods. 1 smernice 83/183.

28 Tento záver je podporený aj článkom 1 ods. 2 smernice 83/183. Totižto akonáhle je autovero vyrubované z dôvodu používania motorového vozidla vo Fínsku, takéto dane ako predmetná daň v spore vo veci samej tvoria „osobitné... poplatky a dane uložené na používanie... majetku v určitej krajine" v zmysle tohto ustanovenia.

29 Pani Lindfors nemôže založiť svoje tvrdenia na vecnej pôsobnosti smernice 83/182, ktorá sa týka daňových oslobodení uplatniteľných na oblasť dočasného dovozu určitých dopravných prostriedkov. Z okolnosti, že v súlade s článkom 1 tejto smernice občan Únie, ktorý dočasne dováža motorové vozidlo do Fínska, je oslobodený od autovero, nemožno totiž vyvodiť, že na túto daň sa vzťahuje oslobodenie od dane ustanovené smernicou 83/183, ktoré sa týka konečného dovozu motorových vozidiel.

30 Návrh smernice 98/C 108/12 neumožňuje vykladať smernicu 83/183 tak, ako to robia pani Lindfors a Komisia. Naopak vyplýva zo štvrtého, piateho a siedmeho odôvodnenia tohto návrhu, že je nevyhnutné prijatie smernice zakazujúcej členským štátom uplatňovať, tak ako to stanovuje článok 1 uvedeného návrhu, „spotrebné poplatky, dane z registrácie [alebo] iné spotrebné dane... na turistické motorové vozidlá zaregistrované v inom členskom štáte a na trvalo dovezené na ich územie v rámci zmeny zvyčajného bydliska jednotlivca" [*neoficiálny preklad*], presnejšie z dôvodu nedostatkov právneho režimu stanoveného touto smernicou tak, ako to zdôraznil generálny advokát Tizzano vo svojich návrhoch vo veci Weigel (už citovaný rozsudok, bod 52).

31 Bezpochyby, tak ako zdôrazňuje Komisia, autovero môže negatívne ovplyvniť rozhodnutie občanov Únie vykonávať ich právo na slobodu pohybu, ako je to zakotvené najmä v článku 18 ES.

32 Aj keď z formálneho hľadiska vnútroštátny sudca ohraničil svoju otázku na výklad článku 1 smernice 83/183, táto okolnosť nie je prekážkou tomu, aby Súdny dvor dal vnútroštátnemu sudcovi všetky výkladové prvky práva Spoločenstva, ktoré môžu byť užitočné pre rozhodnutie o veci, ktorú prejednáva a o ktorej rozhoduje, a to bez ohľadu na to, či sa tento súdny orgán na ne odvolal vo svojej otázke (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1990, SARPP, C-241/89, Zb. s. I-4695, bod 8; z 2. februára 1994, Verband Sozialer Wettbewerb, nazvaný „Klinika", C-315/92, Zb. s. I-317, bod 7; zo 4. marca 1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, Zb. s. I-1301, bod 16, a už citovaný rozsudok Weigel, bod 44).

33 Teda treba skúmať účinok článku 18 ES preto, aby vnútroštátny sudca mohol posudzovať súlad uplatňovania autovero v prípade ako vo veci samej s požiadavkami vyplývajúcimi z tohto ustanovenia.

34 V tejto súvislosti už bolo rozhodnuté tak, že Zmluva ES nezaručuje občanovi Únie, že presun jeho činností do členského štátu, ktorý je odlišný od toho, v ktorom mal bydlisko, je neutrálny z daňového hľadiska. Berúc do úvahy rôznorodosti právnych poriadkov členských štátov v uvedenej oblasti, takýto presun môže podľa prípadu byť viac alebo menej výhodný alebo nevýhodný pre občana z pohľadu nepriameho zdanenia. Z toho vyplýva, že v zásade prípadná nevýhoda vzhľadom na situáciu, za ktorej tento občan vykonával činnosti pred zmieneným presunom, nie je v rozpore s článkom 18 ES, ale za podmienky, že predmetný právny poriadok neznevýhodňuje tohto občana vzhľadom k občanom, na ktorých sa už vzťahovalo takéto zdanenie (pozri už citovaný rozsudok Weigel, bod 55).

35 Zo spisového materiálu vyplýva, že zákon týkajúci sa dane z motorových vozidiel vo svojom § 25 ods. 1 stanovuje zníženie základu dane nepresahujúce 80 000 FIM (13 455 eur), najmä v prípade občanov Únie vykonávajúcich svoje právo na slobodu pohybu v rámci zmeny bydliska presťahovaním na územie Fínska. Je potom povinnosťou vnútroštátneho súdneho orgánu overiť, či uplatnenie tohto ustanovenia a prípadne ďalších ustanovení vnútroštátneho práva môže zaručiť, že pokiaľ ide o spomenutú daň, pani Lindfors sa nenachádza v nepriaznivejšej situácii v porovnaní s občanmi, ktorí sa trvalo zdržujú vo Fínsku. Ak by vnútroštátny súd zistil, že existuje táto nepriaznivejšia situácia, potom by musel skúmať, či tento rozdiel v zaobchádzaní je odôvodnený objektívnymi dôvodmi, nezávislými od bydliska dotknutých osôb, a ktoré sú primerané k cieľu, ktorý v súlade s právom sleduje vnútroštátne právo (pozri rozsudok z 11. júla 2002, D'Hoop, C-224/98, Zb. s. I-6191, bod 36).

36 Vzhľadom na všetky predchádzajúce dôvody je potrebné zodpovedať takto na položenú otázku:

Článok 1 smernice 83/183 sa musí vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore, keď v rámci zmeny bydliska vlastníka motorového vozidla z jedného členského štátu do druhého je daň ako tá, ktorá je stanovená zákonom o dani z motorových vozidiel, vyberaná pred zaregistrovaním alebo uvedením motorového vozidla do prevádzky v členskom štáte, do ktorého je bydlisko premiestnené. Vzhľadom na požiadavky vyplývajúce z článku 18 ES je však povinnosťou vnútroštátneho súdu overiť, či uplatňovanie vnútroštátneho práva môže zaručiť, pokiaľ ide o túto daň, že uvedený vlastník sa nenachádza v nepriaznivejšej situácii ako občania, ktorí sa trvalo zdržujú v predmetnom členskom štáte, a prípadne či takýto rozdiel v zaobchádzaní je odôvodnený objektívnymi dôvodmi nezávislými od bydliska dotknutých osôb, ktoré sú primerané k cieľu, ktorý v súlade s právom sleduje vnútroštátne právo.

O trovách

37 Fínska, dánska a grécka vláda, ako aj Komisia nemajú právo na náhradu trov konania, ktoré im vznikli v súvislosti s pripomienkami podanými Súdnemu dvoru. Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd.

Z týchto dôvodov

SÚDNY DVOR (prvá komora)

rozhodol o otázke, ktorú mu položil Korkein hallinto-oikeus svojím uznesením z 10. októbra 2002, takto:

Článok 1 smernice Rady 83/183/EHS z 28. marca 1983 o oslobodení od daní, ktoré sa vzťahuje na trvalý dovoz osobného majetku jednotlivcov z členského štátu, sa musí vykladať v tom zmysle, že nie je s ním v rozpore, keď v rámci zmeny bydliska vlastníka motorového vozidla z jedného členského štátu do druhého je daň ako tá, ktorá je stanovená autoverolaki (1482/1994) (zákonom o dani z motorových vozidiel), vyberaná pred zaregistrovaním alebo uvedením motorového vozidla do prevádzky v členskom štáte, do ktorého je bydlisko premiestnené. Vzhľadom na požiadavky vyplývajúce z článku 18 ES je však povinnosťou vnútroštátneho súdu overiť, či uplatňovanie vnútroštátneho práva môže zaručiť, pokiaľ ide o túto daň, že uvedený vlastník sa nenachádza v nepriaznivejšej situácii ako občania, ktorí sa trvalo zdržujú v predmetnom členskom štáte, a prípadne či takýto rozdiel v zaobchádzaní je odôvodnený

objektívnymi dôvodmi, nezávislými od bydliska dotknutých osôb, ktoré sú primerané k cieľu, ktorý v súlade s právom sleduje vnútroštátne právo.

Jann Rosas von Bahr

Silva de Lapuerta Lenaerts

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 15. júla 2004.

Tajomník

R. Grass

Predseda prvej komory

P. Jann